

Агенција за енергетику Србије (АЕРС) недавно је изменила методологију за одређивање цене електричне енергије за гарантовано снабдевање, доносећи четири нове одлуке. Саговорници Данаса оцењују да ове измене, тренутно, неће утицати на раст цене струје за грађане и привреду, али да би нови трошкови донели изменама могли у будућности да оптерете цену електричне енергије.

Све одлуке односе се пре свега на енергетске субјекте, а посебно на произвођаче енергије из обновљивих извора (соларне електране, ветро-електране...).

Које измене су донете?

Како је објављено у Службеном гласнику, првом одлуком мења се начин на који се у методологији расподељују трошкови.

Уместо ранијег позивања на „објективне критеријуме”, уводи се да ће се начин евиденције и раздвајања трошкова детаљније уређивати посебном одлуком Агенције.

Друга одлука значи да се у оперативне трошкове који улазе у формирање цене додају и трошкови лизинга средстава са правом коришћења дужим од годину дана

Друга одлука значи да се у оперативне трошкове који улазе у формирање цене додају и трошкови лизинга средстава са правом коришћења дужим од годину дана.

То значи да се лизинг опрема (дугорочни најам средстава) сада експлицитно признаје као трошак у регулацији цена, а тиче се енергетских компанија које користе опрему путем лизинга.

Трећом одлуком уводи се нова група купаца – електране, која обухвата енергетска предузећа за производњу електричне енергије у категоријама средњег и ниског напона.

Ово подразумева да се електране сада посебно класификују као купци када преузимају електричну енергију из система.

Четврта одлука прописује детаљан начин обрачуна електричне енергије за електране, у зависности од типа генератора, начина прикључења, режима рада и начина мерења.

„Измене неће утицати на цену струје за грађане и привреду, за сада“

Председник Удружења „Заштита потрошача“ Ненад Бумбић оцењује да измене методологије треба посматрати у контексту све већег учешћа обновљивих извора енергије, који због своје природе немају стабилну производњу као класичне термоелектране.

Како објашњава, соларне електране, ветропаркови и други ОИЕ извори имају велике

осцилације у производњи, у појединим тренуцима производе више него што је систему потребно, а у другим морају да повлаче струју из мреже, што ЕПС-у отежава балансирање система.

Како објашњава, соларне електране, ветропаркови и други ОИЕ извори имају велике осцилације у производњи, у појединим тренуцима производе више него што је систему потребно, а у другим морају да повлаче струју из мреже, што ЕПС-у отежава балансирање система

„То ствара проблем ЕПС-у јер мора стално да прилагођава своју производњу“, наводи Бумбић за Данас, додајући да нова методологија заправо иде у правцу да стимулише произвођаче ОИЕ да боље ускладе своју производњу са потребом система.

Према његовим речима, ове измене значе да би електране које су технички савременије и боље усклађене са мрежом могле имати ниже трошкове, док би старије и мање флексибилне електране могле сносити веће трошкове.

Он оцењује да ове измене у овом тренутку не би требало директно да утичу на цену струје за грађане. Међутим, одлука која се тиче трошкова лизинга могла би у будућности имати благи утицај на повећање цене струје.

„Када ЕПС буде предлагао нову цену електричне енергије, део ових трошкова може утицати на блага повећања, али то не би требало да буду значајни износи“, наводи Бумбић.

Говорећи о увођењу електрана као посебне групе купаца, он истиче да је такво раздвајање требало увести раније, јер се на тај начин јасније уређује однос између произвођача и електроенергетског система (када узимају и предају струју), посебно у условима све већег броја мањих произвођача из обновљивих извора.

То је важно и због концепта „активног купца“, који значи да прозумајери могу да продају

вишак енергије на тржишту и тако остваре приход. Српски закон тренутно тај концепт предвиђа за предузећа, а не и за грађане.

„Проблем код нас је што се систем и даље у великој мери ослања на велике произвођаче, док је у неким другим земљама, попут САД, развијен модел у којем и грађани са соларним панелима могу да остварују приход од производње електричне енергије. У Србији је то и даље отежано и недовољно развијено“, наводи Бумбић.

„Увертира за веће цене?“

Стручњак за енергетику Велимир Гавриловић оцењује да измене методологије представљају увод у будуће промене цена електричне енергије, будући да прецизније дефинишу које трошкове снабдевач може да укључи у цену.

Он подсећа да се методологија односи на купце на гарантованом снабдевању, где је изабрани снабдевач практично Електропривреда Србије, који има право да кроз цену електричне енергије покрије своје оправдане трошкове пословања.

Стручњак за енергетику Велимир Гавриловић оцењује да измене методологије представљају увод у будуће промене цена електричне енергије, будући да прецизније дефинишу које трошкове снабдевач може да укључи у цену

„Ова методологија управо прецизира који су то оправдани трошкови. Конкретно, сада се међу њима налазе и трошкови лизинга, што значи да ако ЕПС узима опрему, постројења или возила на лизинг, ти трошкови могу бити укључени у цену коју на крају плаћају крајњи купци“, објашњава Гавриловић.

Он указује и на промену која се односи на електране, које добијају посебан статус у оквиру система, што се, како наводи, односи на купце-произвођаче, односно прозјумере.

Гавриловић подсећа да је у претходном периоду омогућено појединим фирмама које су формално разврстане као мала предузећа да пређу на гарантовано снабдевање, чиме су стекле право на ниже, гарантоване цене електричне енергије, иако по потрошњи знатно превазилазе типичне оквире за ту категорију.

„Имате фирме које троше и до 1.000 мегават-сати годишње, а које су могле да пређу на гарантовано снабдевање, што посебно одговара онима са већом ноћном потрошњом, када су цене ниже“, наводи он, додајући да су на тај начин стекле одређене бенфите.

Према његовој оцени, измене које се односе на електране и начин обрачуна могле би да значе строжи и детаљнији обрачун трошкова за те купце-произвођаче, кроз веће таксе.

„Суштина ове интервенције је да се прикупи више новца кроз прецизније дефинисане трошкове и обрачун“, закључује Гавриловић.

Шта каже АЕРС?

Из АЕРС-а за Данас кажу да је основни разлог за измене и допуне методологије за одређивање цене електричне енергије за гарантовано снабдевање усклађивање начина обрачуна, купцима из групе купаца „електране“, утрошене електричне енергије са начином обрачуна приступа дистрибутивном систему.

Истичу да су измене техничке природе и да немају шири регулаторни и тржишни значај.

Такође, додају да наведене измене не утичу на цену електричне енергије за домаћинства и мале купце који имају право на гарантовано снабдевање нити мењају трошковну структуру енергетских субјеката.

„Наведеним изменама је препозната у методологији за гарантовано снабдевање група купаца ‘електране’ и начин обрачуна електричне енергије у зависности од врсте

електране, учешћа у регулацији напона, реактивне снаге или фактора снаге и начина прикључења на систем за дистрибуцију електричне енергије“, наводе из Агенције.

Објашњавају да су Законом о изменама и допунама Закона о енергетици извршене измене у погледу дефиниција и група крајњих купаца који имају право на гарантовано снабдевање електричном енергијом.

„Наведеним изменама Закона, односно променом дефиниције малог купца електричне енергије, група купаца Електране добила је право на гарантовано снабдевање. Из тог разлога су препознати као група купаца у Методологији за гарантовано снабдевање и усаглашен им је начин обрачуна са начином обрачуна дефинисаним у Методологији за приступ дистрибутивном систему“, закључују из АЕРС.

(Данас)